

Du har ret til en bisidder

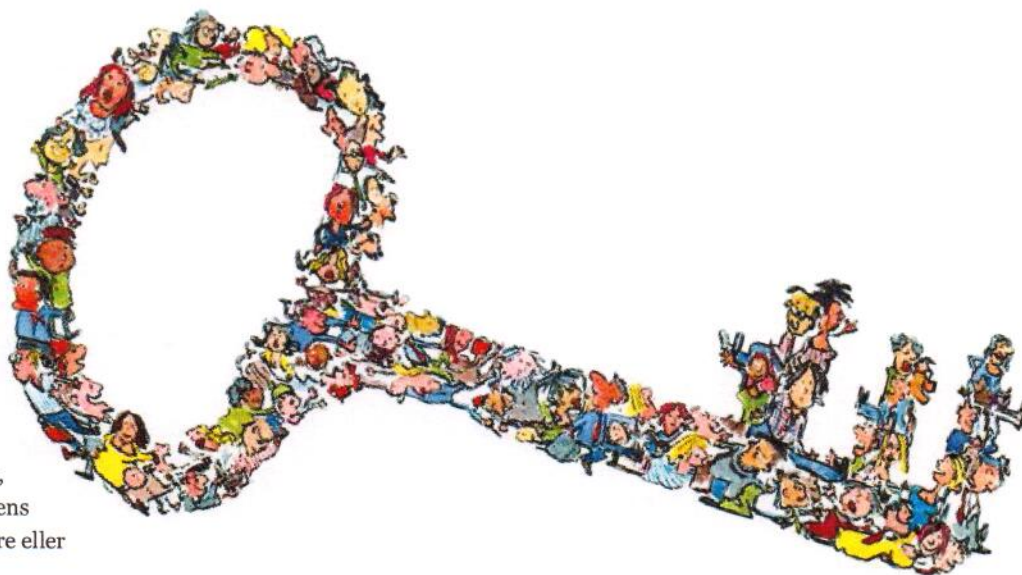
Skal du til møde i det offentlige, for eksempel i jobcentret, socialforvaltningen eller på et hospital, har du ret til at have en bisidder med. Det siger loven.

Af Søren Carøe, næstformand i Rådet for Psykisk Sårbare på Arbejdsmarkedet

Psykisk sårbare har det svært på arbejdsmarkedet. Ikke mindst dialogen med jobcentrene kan være vanskelig at håndtere, hvis man har psykiske problemer. Derfor kan det være en god idé at have en bisidder med, når man er til møde i det offentlige. Det har man også ret til. Det fremgår af § 8 i Forvaltningsloven: "Den, der er part i en sag, kan på ethvert tidspunkt af sagens behandling lade sig repræsentere eller bistå af andre".

Loven fortæller imidlertid ikke, hvad det vil sige at være bisidder. Spektret er bredt og strækker sig lige fra en advokat, en revisor, en privatpraktiserende socialrådgiver til et behjertet menneske, for eksempel en slægtning eller en god ven, der bistår med personlig støtte. En bisidder har ingen beføjelser på borgerens

vegne. Det har man derimod, hvis man af borgeren er blevet bedt om at repræsentere ham eller hende. En partsrepræsentant og en bisidder har derfor forskellige roller, og ansvaret er også forskelligt. Vi ved faktisk kun lidt om frivillige bisiddere: Hvem er de, hvad kan de, hvorfor

er de bisiddere? Vi ved kun, at der bliver brugt bisiddere mange forskellige steder i det offentlige. For et par år siden besluttede vi derfor i Rådet for Psykisk Sårbare på Arbejdsmarkedet at undersøge, hvilke erfaringer psykisk sårbare og jobcentre har med frivillige bisiddere. Det syntes

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering var en god idé og bevilgede os penge fra satspuljen til at gennemføre undersøgelsen.

Den blev færdig tidligere i år, og her kommer nogle hovedbudskaber:

Der er mange måder at være bisidder på

Vi har identificeret syv bisidderroller og otte, hvis rollen som partsrepræsentant medregnes. De syv roller er medlytter, notattager, støtteperson, formidler, mægler, rådgiver og sparringspartner.

De fleste i undersøgelsen lægger mest vægt på rollen som støtteperson. Det er dog ikke helt klart, hvad det vil sige at være støtteperson. Nogle mener, at en støtteperson blot skal være til stede uden at sige noget ved mødet. Hvis bisidderen skal ytre sig, skal det være til sidst, hvor han eller hun kan sammenfatte, hvad der er aftalt. Andre har en mere offensiv tilgang og mener, at bisiddere støtter ved at deltage aktivt i mødet mellem borger og myndighed.

Et eksempel er en mand, der er ledig, og som aldersmæssigt er godt oppe i 50'erne. Han er til møde i jobcentret og har sin mor med som bisidder. Hun nærmer sig 90 år og mener, at den bedste måde at støtte sin søn på er at føre ordet fra start til slut.

Den samtale forløb ikke godt. Andre eksempler viser dog, at også nære pårørende fint forstår, hvordan de med fordel for alle parter kan deltage som bisiddere. Ole Pass, der er socialdirektør i Rødovre Kommune og medlem af Rådet for Psykisk Sårbare på Arbejdsmarkedet, siger:

- Det er ofte småting, der afgør, om det direkte møde mellem borger og kommune bliver godt eller skidt. Og det er her, den frivillige bisidder kan gøre en stor forskel og skaffe borgeren et godt resultat. Bisidderen hjælper borgeren ved at lytte, stille spørgsmål og fremføre de argumenter, der hjælper den pågældende bedst. Den gode bisidder kan udrette mirakler, og den dårlige kan gøre mødet til en kampplads.

Dygtige bisiddere ved, hvordan de på det personlige plan kan hjælpe borgerne

Der er behov for frivillige bisiddere

Handicaporganisationer, foreninger og frivilligcentre gør et betydeligt og værdifuldt arbejde for at udvikle og kvalitets-sikre bisidderfunktionen. De har også travlt med at tiltrække og træne kompetente bisiddere.

Hvorfor er der brug for bisiddere?

Svaret er, at det er der, fordi verden ikke er ideel. I den ideelle verden er lovgivningen gennemskuelig, forståelig og praktiseres på samme måde uanset kommune eller jobcenter. I den virkelige verden er store dele af lovgivningen kompliceret og fuld af fortolkningsmuligheder. Jo større kompleksitet, desto højere krav stilles til kompetencer og viden for at forstå afgørelserne. Det er grunden til, at borgere har et retskrav på at have en bisidder med, når de er til møde i det offentlige.

Samarbejde bør opprioriteres

Det vil være til stor gavn, hvis jobcentre og andre offentlige myndigheder kan finde sammen med handicaporganisationer, foreninger og frivilligcentre om at videreudvikle bestående bisiddertilbud og gøre det nemmere for borgere at finde ud af, hvor de kan få hjælp af en bisidder.

Der er for eksempel behov for kurser for jobkonsulenter og sagsbehandlere, så de ved, hvordan de skal forholde sig, når en borger har en bisidder med. Det er nemlig uklart for en del. Nogle tror, at de uden videre kan bestemme, om en bisidder må deltage i et møde, og om vedkommende må sige noget.

Det vil også være tiltrængt at præcisere de forskellige bisidderroller, så man opnår en fælles forståelse af, hvad det vil sige at være støtteperson, mægler, rådgiver, sparringspartner og formidler. Det vil gøre det nemmere at forstå forskellen mellem en bisidder og en partsrepræsentant.

En nøglefunktion

Relationen mellem borger, bisidder og myndighed kan være kompliceret. God bisidderpraksis er en måde at skabe et tilidsfuldt samspil mellem flere forskellige parter på. Målet er en konstruktiv dialog til glæde for alle.

Dygtige bisiddere ved, hvordan de på det personlige plan kan hjælpe borgerne og samtidig være til gavn for den jobkonsulent eller sagsbehandler, der sidder på den anden side af bordet. Så frivillige bisiddere er godt på vej til at blive en nøglefunktion i det moderne velfærdssamfund.

Rapporten "Frivillige bisiddere til psykisk sårbare - roller, opgaver, kompetencer" kan hentes på www.rflam.org/ Rapporter. ■

Rådet for Psykisk Sårbare på Arbejdsmarkedet

Rådet for Psykisk Sårbare på Arbejdsmarkedet er stiftet på privat initiativ i 2009 af en kreds af personer med dybtgående viden om beskæftigelses- og handicappolitik, social- og sundhedspolitik, behandlings- og socialpsykiatri samt virksomhedsledelse og kommunikation.

Formålet er at udvikle og formidle viden og praktiske erfaringer, involvere og skabe debat, påvirke beslutningstagere samt tage initiativer, der fremmer ligestilling, ligeværdig behandling og rehabilitering af mennesker med psykosociale handicap på arbejdsmarkedet.

Læs mere på www.rflam.org og Facebook.